
in opbouw, waarvoor het Rijk een hulppredikerstraktement beschikbaar had gesteld. Toen cohort 1840 in de tweede helft van de jaren veertig op de markt kwam, waren de slechtste jaren voor hulppredikers al achter de rug, ook wat betreft hun rechtspositie. Sinds 1844 vielen ze onder een keurig kerkelijk reglement, of ze nu in dienst waren van een oude predikant, dan wel van het Rijk of van een grote gemeente. Verder treft men in diverse contemporaine bronnen heel wat blijken van waardering voor al dan niet officiële hulpkrachten. Caljé vergeet kennelijk dat Potgieters verhaal uit 1841 stamt, en dus een eerdere periode beschrijft. De weg naar Indië was bovendien voor de '40-ers' niet zo makkelijk als bij Potgieter.⁵¹ De '40-ers' die hulpprediker werden, waren de boven al genoemde H. van Allen Jz. en verder: B.J. Broese M.Lz., L. Kijlstra R.Lz., J.J. Ehl Weurdinge R.Rz. en H.H. Okken. Alle vijf worden ze als exemplen door Caljé beschreven.

De man die niet goed beviel

Van Van Allen noteert Caljé dat deze 'na drie jaar niet beroepen te zijn geweest ... een slechtbetaalde en ondankbare positie te Haulerwijk kreeg' en dat elf jaar 'moest volhouden. Dat was wel heel extreem' (298). In dit geval was echter niet zozeer de situatie, maar de man zelf extreem. Eerder bleek al dat hij niet meer zo piep was toen hij aankwam; hij zou dus snel moeten studeren om nog enige kans te maken op de arbeidsmarkt. Blijkbaar heeft Van Allen dit beseft, want nadat hij begin 1844 kandidaat was geworden, behaalde hij betrekkelijk snel zijn proponenten: in oktober 1844. Daarna ging het – anders dan Caljé doet voorkomen – aanvanke-lijk voorspoedig. In 1845 kreeg hij een baan als hulpprediker in de onder Hoogeveen vallende veenkolonie Hollandsche Veld. Hij bleef daar niet lang, waarschijnlijk een jaar. In april 1847 werd Van Allen – mede op voorspraak Hofstede de Groot – door de minister van eredienst per 1 juli benoemd in de onder de combinatie Donkerbroek-Haule vallende veenkolonie Haulerwijk. Hij zou daar werken op het destijds normale, door het Rijk betaalde, minimumsalaris voor hulppredikers: f300 per jaar. 'Over- en overgelukkig' kwam Van Allen de benoeming meteen melden bij De Groot.⁵²

Nadien bleef Van Allen in Haulerwijk hangen, totdat hij gedwongen afscheid moest nemen. Zeker tweemaal zag hij een vaste aanstelling aan zijn neus voorbijgaan. De eerste maal toen Hollandsche Veld in 1851 tot zelfstandige gemeente werd verheven. Tot het tiental dat door de minister voor de nieuwe predikantsplaats werd voorgedragen, behoorde ook Van Allen. Gezien het feit dat de man al eens in het Veld had gewerkt, zou men verwachten dat hij zou worden gekozen. De kerkeraad koos evenwel

⁵¹ Wie als predikant naar de Oost wilde, diende vanaf 1838 eerst een speciale vooropleiding te volgen; Vree, 'Overschot', m.n. 28v., 38v.

⁵² HdG aan H. van Zuylen van Nijeveld, 12 jan., 24 april 1847; Archief Van Zuylen van Nijeveld, Collectie 110, 25; NA.